
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ברלין-ירושלים: יוצרים עברים בתפר בין התרבויות - 17999

תאריך עדכון אחרון 15-09-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): גדעון טיקוצקי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: giddon.ticotsky@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש במייל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

במובנים רבים, הספרות העברית החדשה צמחה על ברכי התרבות הגרמנית, ומתקופת ההשכלה ואילך מתקיימים מגעים אינטנסיביים בין התרבויות. ביטוי עכשווי לכך הוא קהילת היוצרים הישראלים הכותבים עברית בברלין. זיכרון השואה רודף כל העת ועם זאת אין הוא הפרספקטיבה היחידה שלאורה יש לבחון את הדיאלוג הבין-תרבותי, רחוק מזה. הסמינר יוקדש לבחינה היסטורית של מפגשי התרבות העברית המודרנית עם התרבות הגרמנית, החל בראשוני המשכילים היהודים בברלין (בהם משה מנדלסון ושלמה מימון) בסוף המאה השמונה-עשרה, המשך בדור היהודים המזרח-אירופים שרכש את השכלתו הגבוהה באוניברסיטאות הגרמניות בין שתי מלחמות העולם, עבור בטאבו שנקשר בתרגומים מן הגרמנית לאחר מלחמת העולם השנייה והשואה, ועד הפיכתה של ברלין ליעד נחשק לנסיעות ולשהות כיום. נתמקד ביצירתם של משוררים וסופרים עברים במאה העשרים שבת גידולם היה התרבות הגרמנית או שפעלו בה, בהם ש"י עגנון, אריה לודוויג שטראוס, לאה גולדברג, יהודה עמיחי, דן פגיס וטוביה ריבנר, ובאמצעותם ננסה להתוות גנאלוגיה (ואולי גם היסטוריה) חלופית לספרות העברית החדשה. נתוודע לשדה המחקר העשיר של הדיאלוג הגרמני-העברי ולמפגש הטעון בין התרבויות, אז והיום.

מטרות הקורס:

התוודעות להשפעת התרבות הגרמנית על עיצוב התרבות העברית; קריאה באור חדש בכתבי יוצרים עברים מרכזיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להתוות היסטוריה של הספרות העברית בזעיר אנפין במאתיים השנים האחרונות; להבין לעומקם מגעים בין-תרבותיים; להכיר את שדה המחקר של הדיאלוג הגרמני-העברי.

דרישות נוכחות (%):

90

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות ודיונים בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
סילבוס מפורט יימסר בתחילת הסמסטר.

חומר חובה לקריאה:

ייבחר מתוך החומר שלהלן, פירוט מדויק יימסר בתחילת הסמסטר.

חומר לקריאה נוספת:

יפעת וייס, 'נסיעה ונסיעה מדומה: לאה גולדברג בגרמניה, 1930-1933', מרכז זלמן שזר, 2014
פניה עוז-זלצברגר, 'ישראלים, ברלין', כתר, סדרת הישראלים, 2000
טוביה ריבנר, 'חיים ארוכים קצרים', הוצאת קשב לשירה, 2006
נילי רחל שרף גולד, 'הגעגועים סגורים בי: יהודה עמיחי - צמיחתו של משורר', מנגד, 2018
-----, "חיי הכתובים של יהודה עמיחי כאיש צעיר", בתוך: 'הספרות העברית כגיבורת תרבות: ספר כנס לכבוד פרופ' ניצה בן-דב', עורך: אור שרף, שוקן, 2021, עמ' 196-206.

Lina Barouch, Between German and Hebrew: The Counterlanguages of Gershom Scholem, Werner Kraft and Ludwig Strauss

Amir Eshel and Na'ama Rokem (eds.), Prooftexts, Volume 33, Number 1, Winter 2013

Amir Eshel and Rachel Seelig, The German-Hebrew Dialogue: Studies of Encounter and Exchange, De Gruyter, 2018

Rachel Seelig, Strangers in Berlin: Modern Jewish Literature Between East and West, 1919-1933, Ann Arbor, Michigan: University of Michigan Press, 2016

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 10 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 70 %
בחינת בית

מידע נוסף / הערות:

ההשתתפות בסמינר אינה מחייבת בקיאות כלשהי בגרמנית.